

Norsk Tjenestemannslags tariffpolitiske uttalelse 2018

På grunn av høy arbeidsledighet og utfordringer for norsk økonomi har partene i frontfaget avtalt svært moderate lønnsoppgjør de siste årene. Resultatet i lønnsoppgjørene har bidratt til at også mange ansatte innenfor NTLs organisasjonsområder har hatt reallønnsnedgang. Nå som økonomien ser ut til å bedres må medlemmene sikres reallønnsvekst gjennom tariffoppgjøret.

NTL vil medvirke til en fortsatt høy sysselsetning. Samtidig må arbeidstakerne sikres en rimelig del av verdiskapingen. I mange av våre tariffområder er lønnsforskjellene økende. Prosentvise tillegg og store lederlønnstillegg har medført at de høyest lønte har fått mer ut i kroner og øre enn de midlere og lavest lønte. For å stoppe denne utviklingen bør det gis generelle kronetillegg som bidrar til å minske lønnsforskjellen mellom de høyest og lavest lønte, og lønnsforskjellen mellom kvinner og menn. NTL vil fjerne lønnsforskjeller som skyldes kjønn, etnisk bakgrunn eller tradisjoner. Ledere og andre grupper som ikke er omfattet av kollektive forhandlinger skal ikke ha større tillegg enn det som avtales i tariffoppgjøret. NTL krever at lønn og annen inntekt må fordeles rettferdig.

NTL vil arbeide for lik lønn for likt og likeverdig arbeid. Den solidariske lønnspolitikken ligger fast. Tariffoppgjøret skal gi rom for kjøpekraftforbedring. NTL krever at ingen voksne arbeidstakere i hel stilling skal tjene mindre enn 90 % av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn.

For å motvirke arbeidsledighet og utvikle velferdsstaten er det viktig at regjeringen prioriterer et høyt nivå på sysselsetting, investeringer og vedlikehold i offentlig sektor framfor skattelette. Offentlige tjenester skal utføres av offentlig ansatte. NTL vil motsette seg at Storting og regjering gjennom organisasjonsendringer og outsourcing fraskriver seg styring og kontroll over offentlige tjenester. De siste årenes budsjettkutt (ostehøvelkutt) i statlig sektor har ført til nedbemanning i mange virksomheter. Dette svekker de offentlige tjenestene til alle landets borgere og setter et stort press på statsansattes lønns- og arbeidsvilkår. Stortingsflertallet har nå utvidet disse kuttene til også å gjelde flere virksomheter med offentlige tilskudd, bl.a. innenfor kulturfeltet. Dette vil føre til at disse virksomhetene opplever de samme konsekvensene. NTL vil kjempe for et arbeidsliv hvor ansatte har faste og trygge arbeidsforhold. Vi krever derfor at regjeringen investerer i de ansattes lønns- og arbeidsvilkår. Alle ansatte skal ha en lønn å leve av. NTL krever at de ansatte skal beholde sine lønns- arbeids-, og pensjonsvilkår ved alle omstillinger, også ved utskilling av virksomheter eller endrede eierforhold.

Normalarbeidsdagen er en forutsetning for et arbeidsliv som ivaretar en hensiktsmessig balanse mellom hvile-, arbeids- og fritid. Dette krever tilstrekkelig bemanning og gode vernebestemmelser som omfatter alle arbeidstakere. Et arbeidsliv for heltid og lange karrierer forutsetter gode medbestemmelsesordninger og et tydelig skille mellom arbeid og fritid. NTL vil at arbeidstidsbestemmelsene i tariffavtalene styrkes slik at arbeidstakerne vernes og kompenseres ytterligere når belastende arbeidstider benyttes. Liberalisering av arbeidstidsreguleringer og individuelle avtaler slik Arbeidstidsutvalget foreslår svekker den enkelte arbeidstakers vern. Nedsettelse av arbeidstiden tilsvarende 6-timersdagen er et mål for NTL. Arbeidslinja og pensjonsreformer gjør det nødvendig å prioritere kampen for 6-timers arbeidsdag.

Kravene til formell utdanning har økt betraktelig de siste årene, også ved omstilling og endringer i virksomhetene. De ansattes kompetanse må verdsettes. Den raske utviklingen av ny teknologi endrer krav til kompetanse. Mulighetene for kompetanseutvikling i arbeidslivet og samt etter- og videreutdanning må forbedres.

Særskilt om staten

Regjeringen vil «bidra til at statens virksomheter i samarbeid med lokale tillitsvalgte har mest mulig handlingsrom til å fordele lønnsmidler i tråd med lokale behov»¹. NTL går imot en utvikling hvor stadig større del av fordelingen av lønnsmidlene skjer lokalt i virksomhetene. For å sikre alle statsansatte lønnsutvikling jobber NTL for at mest mulig av midlene fordeles på sentralt nivå gjennom generelle tillegg. Dette sikrer også streikerett på fordeling av lønnsmidlene.

NTLs målsetting er at det skal være like lønns- og arbeidsvilkår for ansatte i staten. Statens lønns- og forhandlingssystem skal gi like rammevilkår for alle statlige virksomheter, samtidig som partene har stort lokalt handlingsrom til å utforme omforent lokal lønnspolitikk. NTL mener et sentralt fastsatt system er effektivt og bidrar til kontroll med lønnsutviklingen. For at lønssystemet skal fungere godt over tid er det viktig at alle elementer i systemet vedlikeholdes og utvikles i forhandlinger, herunder a-lønnstabellen og lønnsrammer. Verdien av lønnstrinn må utjevnes. Dagens A-lønnstabell hvor verdien av et lønnstrinn varierer fra 4000 til 28 000 er usolidarisk og forsterker de voksende lønnsforskjellene. NTL krever en hovedtariffavtale i staten hvor partene er likeverdige på alle nivå, har tillitsskapende og kjente tvistemekanismer og streikerett også på lønn og fordeling. NTL krever at lønssystemet i staten ivaretar statens særpreg. NTL mener at utgangspunktet for avlønning først og fremst skal være arbeidsoppgaver og ansvar samtidig som både utdanning og realkompetanse må verdsettes. NTL krever at lønns- og forhandlingssystemet i staten i framtiden må bidra til å minske forskjellene mellom kvinner og menns lønn, utjevne forskjeller mellom de høyest- og lavest lønte samt sikre de ansatte en lønnsutvikling. NTL krever at det i hovedtariffoppgjøret skal prioriteres sentrale, generelle kronetillegg.

Ny lov om statens ansatte gir til dels store endringer i arbeidsvilkårene for statsansatte. NTL forventer at dette blir del av hovedtariffoppgjøret.

Særskilt om overenskomstsektoren

NTL krever at tillitsvalgte får innsynsrett i alle ansattes arbeidsforhold, lønnsforhold og arbeidsavtaler. NTL krever at det forhandles på bakgrunn av virksomhetens samlede lønnsmasse. Den lokale lønnsdannelse må skje i forhandlinger mellom partene med reelle tvistemuligheter, og forhandlingene skal skje mellom likeverdige parter.

Stortinget har åpnet for bruk av midlertidig tilsetting uten vilkår. Dette vil særlig ramme unge arbeidstakere og sårbare grupper. Trygghet i ansettelsesforholdet er et viktig gode. NTL legger til grunn at partene i våre områder skal begrense bruken av midlertidige tilsetninger og ta dette inn i tariffavtalene.

Pensjon

Storingsvedtaket fra 2005 om at de offentlige pensjonsordningene ikke skal svekkes må ligge til grunn for det pågående arbeidet med å tilpasse offentlig tjenstepensjon til ny folketrygd. Ytelsene fra offentlig tjenstepensjon skal sammen med folketrygdens ytelser tilsvare minst 66 prosent av sluttlønn ved pensjoneringsalder 67 år. En ny AFP-ordning skal fortsatt være tariffavtalt og må gi en reell mulighet for tidligpensjon som sikrer det livsvarige pensjonsnivået for arbeidstakere som ikke kan stå lenge i arbeid.

Evalueringen av Afp-ordningen i privat sektor viser at den har en rekke svakheter som gjør at mange ikke får del i ordningen. Dette må rettes opp gjennom tariffoppgjøret.

---

¹ Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre, 14. januar 2018.

NTL vil også sikre pensjonsrettighetene i tariffområdene utenfor staten. Pensjon er en viktig del av lønns- og arbeidsvilkårene og skal reguleres i tariffavtalene. Endringer i eksisterende ordninger skal bare gjøres etter avtale. Ytelsesordningene i privat sektor er under sterkt press. Etablering av brede tariffestede pensjonsordninger i privat sektor vil være viktig for å få til gode og samtlende løsninger, med kjønnsnøytrale premier, opptjening fra første krone, livslang utbetaling og overføring av pensjonsrettigheter på tvers av virksomhetene.